

JÖNKÖPINGS
KOMMUN

Österängens

Förskoleområde

**Dokumentation av
likabehandlingsarbetet
samt årlig plan
mot diskriminering
&
kränkande behandling**

2018-08-20

Dokumentation av likabehandlingsarbetet samt årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling för Österängens förskoleområde.

Förskoleområdet består av tre förskolor:

Birka förskola, avdelningar:

Musse, Långben och Pluto 1-3 år, Mimmi och Piff & Puff 2-4 år.

Storängens förskola, avdelningar:

Haren och Nyckelpigan 1-3 år, Ekorren och Igelkotten 3-4 år, Solen och Stjärnan 5 år.

Vintergrönans förskola, avdelningar:

Blålockan och Smörblomman 2,5-5 år och Snödroppen 1-3 år.

Inledning

Att skapa en förskola som är fri från alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är en del av förskolans demokratiuppdrag. För att barn ska kunna utvecklas krävs en trygg miljö som vilar på demokratins grunder. Likabehandlingsarbetet är en del av detta. I läroplan för förskolan, Lpfö98 reviderad 2016 står vårt uppdrag mycket tydligt.

En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen.

”Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som skall prägla verksamheten. Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter skall lyftas fram och synliggöras i verksamheten. Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder.”

Läroplan för förskolan Lpfö 98 rev 2016, sid 4

”Förskolan skall uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten skall präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn skall i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionshinder eller för annan kränkande behandling.”

Läroplan för förskolan Lpfö 98 rev 2016, sid 4

Förskolans uppdrag är att aktivt motverka diskriminering och alla former av kränkande behandling oavsett om det förekommer mellan barn – barn, vuxna – barn. Denna plan informerar om hur vi arbetar förebyggande på förskolan och hur vi agerar när kränkningar inträffar.

Vision

Vår vision är att det inte skall förekomma någon form av kränkande behandling på våra förskolor.

Vi strävar efter att alla ska känna sig trygga på vårt förskoleområde. Varje barn och vuxen ska känna sig respekterad och visa respekt för sin omgivning. Vi ska skapa ett demokratiskt och jämlikt klimat hos oss.

Lagar och förordningar

Skollagen

Skollagens 6:e kapitel talar om förskolans skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn. Förskolan är också skyldig att utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling när det förekommer.

FN:s Barnkonvention

Bygger på perspektivet att barnets bästa alltid skall komma i främsta rummet.

Jönköpings Kommuns skolplan

Alla som arbetar inom utbildningsnämndens ansvarsområde skall i sitt arbete medverka till att det skapas ett demokratiskt och jämlikt klimat där alla respekterar varje individs okränkbarhet.

Socialtjänstlagen

Verksamheter som berör barn- och ungdomar är skyldiga att göra en anmälan till socialtjänsten enligt 14 kap.1 § i socialtjänstlagen. Det innebär att alla är skyldiga att genast göra en anmälan, om de i sin verksamhet får kännedom om något, som kan innebära att socialtjänsten måste ingripa till ett barns skydd. Skyldigheten är ovillkorlig och får inte övervägas av den anmälningsskyldige.

Diskrimineringslagen

"Lagens ändamål

1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder."

Diskrimineringslagen (2008:567)

Lokalt politiskt beslutade program

Utifrån diskrimineringslagen är alla sju diskrimineringsgrunderna likställda. I ett lokalt politiskt beslutat program lyfts jämställdheten fram som ett prioriterat område. Vilket innebär att vi arbetar med alla grunderna med ett extra fokus på jämställdhet.

I Handlingsplan för Jämställdhet kan man bland annat läsa följande - *Jämställdhet skapas när beslut fattas, vid planering, när arbetet utförs, vid utvärderingar och när resurser fördelas. Om verksamheten i detta arbete tänker - Hur blir detta för flickor respektive pojkar? - så är detta ett bra sätt att hela tiden behålla tanken om en jämställd förskola.*

Vad står begreppen för?

Rätten till likabehandling är en grundläggande mänsklig rättighet, som alla barn på förskolan ska ha. Alla barn ska ha samma rättigheter oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller könsöverskridande identitet eller uttryck. I förskolan ska barn också ha rätt att vistas utan att de utsätts för någon kränkande behandling. Både barn och personal kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.

Kränkande behandling:

Är ett uppförande som kränker ett barns värdighet, men som inte har ett samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att båda uppförandena kränker ett barns värdighet. Denna behandling kan vara:

- fysisk (slag och knuffar)
- verbal (hot, svordomar eller att man blir kallad för något nedvärderande)
- psykosocial (grimaser, utfrysning)
- texter och bilder (fotografier, teckningar och lappar)

Trakasserier:

Är ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering är när förskolan behandlar ett barn sämre än andra barn på osakliga grunder och när behandlingen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering kan ske på två olika sätt:

Direkt diskriminering:

När barn direkt behandlas olika och sämre än andra barn utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering:

När förskolan t.ex. tillämpar en regel som verkar vara neutral, men som missgynnar ett barn p.g.a. någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Det betyder att barn till synes behandlas lika, fast det i praktiken blir att någon blir diskriminerad.

De sju diskrimineringsgrunderna:

- **Etnisk tillhörighet**
Man tillhör en grupp människor med samma hudfärg, nationella eller etniska ursprung. Förskolan har också ett ansvar enligt skollagen att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.
- **Religion eller annan trosuppfattning**
Annan trosuppfattning är en livsåskådning som är jämförbar med en religion, t.ex. ateism
- **Sexuell läggning**
Med sexuell läggning menas heterosexualitet, homosexualitet och bisexualitet. Förskolan har ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen, vilket innefattar rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning.
- **Funktionsnedsättning**
Funktionsnedsättningar är varaktiga psykiska, begåvningsmässiga eller fysiska begränsningar av en människas funktionsförmåga. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse alltså kan det också vara t.ex. synskador, allergier och dyslexi.
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**
Detta begrepp omfattar de flesta transpersoner, vilket är människor som på olika sätt bryter mot samhällets normer kring könsidentitet och könsuttryck. Diskrimineringsgrunden har inget samband med sexuell läggning
- **Kön**
Inkluderar även sexuella trakasserier
- **Ålder**
Utifrån diskrimineringslagen kan vi inte bortse från någon av grunderna. Vi planerar i vår verksamhet utifrån barnets behov, inte ålder.

Analys och mål för Österängens Förskoleområde:

Analys av verksamhetsåret 17/18

Med utgångspunkt i målformuleringen har några av arbetslagen arbetat med projekt som är kopplade till diskrimineringsgrunderna och tillsammans med barnen haft ett utforskande arbetssätt. Flera arbetslag har använt barnlitteratur som utgångspunkt i projekten och tillsammans med barnen format innehållet utifrån deras intresse vilket har bidragit till en ökad medvetenhet och förståelse. Några arbetslag har använt bilder och bildstöd i olika former som en del av kommunikationen med barnen kring diskrimineringsgrunderna. Det pedagogiska arbetet har även kopplats till relevant litteratur och forskning. En annan faktor som flera arbetslag lyfter fram som viktig är att använda lärandemiljön i arbetet med målområdet. Genom att tillföra både material och bildstöd som påvisar olikheter har leken kunnat utvecklas och fördjupats samtidigt som tillfällen till reflektioner mellan barn och mellan barn

och vuxna skapats. Samtalen har fokuserat på deras förhållningssätt till varandra och olikheter har lyfts fram som en tillgång i verksamheten. En arbetsmetod som flera arbetslag beskriver som framgångsrik är att dela in barnen i mindre grupper. Där har personalen lättare att möta barnens individuella behov och tankar samt både främja och uppmuntra till samarbete mellan dem vilket leder att gruppen blir inspirerad och att de hjälper varandra. Detta bidrar även till att barnens röster blir mer framträdande och deras reflektioner kan bearbetas på ett fördjupat sätt. Analysen visar att verksamheten har uppvisat minskat antal konflikter mellan barnen och att de hjälper varandra i stor utsträckning. Personalen är förebilder i verksamheten och visar upp nolltolerans mot alla former av kränkningar. Om något inträffar vidtas lämpliga åtgärder vilka finns framskrivna i enhetens likabehandlingsplan. De situationer som uppkommit har tagits tillvara i arbetslagen och har på olika sätt kopplats till diskrimineringsgrunderna vilket påvisar ett medvetet arbetssätt. Personalen uttrycker att barnen uppvisar både trygghet och förtroende för de vuxna vilket tar sig i uttryck i de diskussioner och samtal som genomförs i verksamheten. Arbetslagen genomför barnintervjuer vilka kontinuerligt följs upp genom reflektion för att kunna synliggöra barnens tankar. För att kunna reflektera över det egna förhållningssättet och hur det påverkar förskolans innehåll har något arbetslag tagit stöd av en extern observatör som observerat verksamheten och sedan återkopplat resultatet. Detta är ett sätt att bli medveten om det egna förhållningssättet och att utvecklas tillsammans genom reflektion och kollegiala samtal. Några arbetslag har haft handledning med specialpedagog vilket har bidragit med konkreta metoder både enskilda barn och hela barngruppen.

Mål

- *Varje barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.*

Läroplan för förskolan Lpfö 98 rev 2016, sid 8

- *Varje barn känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer.*

Läroplan för förskolan Lpfö 98 rev 2016, sid 9

Delmål

- **Kön** - Vår verksamhet ska genomsyras av medvetenhet om genusperspektivet. Flickor och pojkar ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter.
- **Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning** - Alla i verksamheten ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett etnisk bakgrund.
- **Sexuell läggning** - Inga barn ska diskrimineras på grund av föräldrarnas sexuella läggning.
- **Kränkande behandling** - Inget barn ska utsättas för kränkande behandling såsom mobbning, retningar, knuffar mm
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck** - Inget barn ska diskrimineras på grund av att det bryter mot föreställningar om hur pojkar och flickor förväntas vara och se ut.

- Funktionsnedsättning - Personen med funktions nedsättning ska vara en i gruppen, utan att känna sig annorlunda.
 - Ålder- Inget barn får diskrimineras eller trakasseras i förskolan på grund av ålder.
-

Information

- Vår likabehandlingsplan/plan mot diskriminering och kränkande behandling ska hänga väl synlig på våra anslagstavlor på respektive avdelning, samt på hemsidan.
 - Vid inskolningen ska personalen på avdelningarna informera nya vårdnadshavare om planen.
 - På föräldramötet/föräldrasamtal under höstterminen informeras vårdnadshavarna av pedagogerna om lagstiftning och enhetens aktuella plan.
 - Förskolechefen ansvarar för information om att planen finns till nyanställda.
 - Medarbetarna ansvarar för att planen presenteras för nya kollegor.
-

Kartläggning och nulägesanalys

Vi kartlägger verksamheten genom att:

- Varje arbetslag kartlägger och gör en nulägesanalys av sin verksamhet/barngrupp.
 - Vi gör barnintervjuer/planerade och spontana samtal.
 - Vi är lyhörda och ser barnens lek (lekspaning).
 - Vi lyssnar på barnen och tar det de säger till oss angående kränkningar på allvar.
-

Aktivt Främjande arbete

Förebyggande insatser på enheten är:

- Personalen ska hålla värdegrundsarbetet levande, där kontinuerliga reflektioner över värderingar och attityder sker. Avstämning av likabehandlingsmålen görs 4 ggr/år.
- Vi arbetar aktivt med värdegrundsfrågor och pratar mycket om allas lika värde tillsammans med barnen.
- Vi har samlingar med barnen då vi talar med barnen om deras rättigheter.
- Vi har samtal med barnen om hur man ska vara mot varandra.
- Gemensamma regler och förhållningssätt på förskolan arbetas fram tillsammans med barnen.
- Alla vuxna på förskolan fungerar som viktiga förebilder, som bl.a. kan hjälpa barnen att utveckla sitt sociala samspel.
- Vi arbetar med drama och gruppövningar för att skapa trygghet i gruppen.

- Vi lyfter fram det positiva hos varje barn för att stärka deras självkänsla.
 - Vi kommer aldrig att acceptera att någon kränker eller hotar ett barn.
 - Kontinuerliga observationer av både enskilda barn och barngrupperna sker.
 - Vi strävar efter ett gott samarbete med föräldrarna. Vi har dels en daglig kontakt med föräldrarna och dels minst ett utvecklingssamtal per verksamhetsår. Vi erbjuder föräldrarna möjlighet till inflytande i vår verksamhet.
 - Alla vuxna är uppmärksamma på det språkbruk som används på förskolan både hos barn och vuxna.
 - Med jämna mellanrum ses miljön över så att förskolan är tillgänglig för alla barn och föräldrar.
 - Både inne- och utemiljön utvärderas regelbundet för att den ska vara trygg för alla barn.
 - Alla vårdnadshavare tillfrågas under inskolningen om deras barn behöver någon form av specialkost.
 - Verksamheten planeras så att alla barn kan delta utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.
 - I samband med föräldrasamtalet får föräldrarna möjlighet att tycka till om förskolans likabehandlingsarbete samt plan mot kränkande behandling.
-

Ansvarsfördelning

- All personal har ansvar för att driva arbetet enligt planen och utvärdera och kartlägga sin verksamhet.
 - All personal har ansvar för att arbeta med åtgärder, uppföljning och utvärdering av planen.
 - Biträdande Förskolechef har det övergripande ansvaret för att arbetet regelbundet dokumenteras och att det årligen upprättas ett dokument för arbetet med likabehandling samt årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling.
-

Rutiner för kränkningar barn-barn

- Den person som får kännedom om eller upptäcker händelser tar upp det med övrig personal. Samt ringer och informerar ledning för förskolan.
- Dokumenterar och lämnar blankett till ledning för förskolan. (*Blankett finns på V-klass, mappen Systematiskt likabehandlingsarbete.*)
- Samtal förs med barnet/barnen.
- Föräldrarna informeras.
- Specialpedagog kan kallas in för stöd i samtalet med föräldrarna och inom arbetslaget.
- Ledning för förskolan informerar chefen för förskola.

Rutiner för kränkningar vuxen-barn

Den person som får kännedom eller upptäcker händelser angående kränkningar vuxen – barn eller vuxen – vuxen ska:

- Dokumentera händelsen.
- Lämna rapport till Ledning för förskolan.
- Förskolechef har samtal med den person som har utfört den kränkande behandlingen.
- Förskolechef ansvarar för att följa upp händelsen vid flertal tillfällen så att åtgärderna har effekter.

Förebyggande åtgärder:

Efter kartläggning och nulägesanalys i varje barngrupp skrivs mål i SKA-mallen, Powerpoint att arbeta mot.

Ansvariga: **Arbetslaget**

Uppföljning och utvärdering

I september 2018 görs nulägesanalys och nya kartläggningar för varje barngrupp på vårt förskoleområde. I september 2018 upprättas en grunddokumentation av vårt likabehandlingsarbete och en ny årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling. Varje arbetslag följer upp och utvärderar kontinuerligt de uppsatta målen för avdelningen. Uppföljningen delges kollegor och ledning för förskolan vid de fyra avstämningarna under verksamhetsåret. Ledning för förskolan dokumenterar arbetet i likabehandlingsdokumentet efter varje avstämning. Sammanställning av verksamhetsårets arbete görs i maj 2019.

Analys

Utifrån avstämning 1

Utifrån avstämning 2

Utifrån avstämning 3

Utifrån avstämning 4

Sammanfattande analys av verksamhetsåret 18/19
